

**ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
จังหวัดสิงห์บุรี**

**Problems and Guidelines for Solving Problems in Internal Quality Assurance
Performances under Singburi Provincial Office of the Non-formal
and Informal Education**

อังศนา สุทธิฤทธิ์¹ ธนินาฏ ณ สุนทร² และพิมพ์ประภา อมรกิจบุญ³

Angsana Suttirit¹, Taneenart Na-soontorn² and Pimprapa Amornkitpinyo³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ **ประการแรก** เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ**ประการที่สอง** เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงาน ประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาอื่น จำนวน 160 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ใน ระดับปานกลางเช่นกัน แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหาสูงสุด คือ ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี จากผลการศึกษา พบว่า ควรมีการอบรมคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน สถานศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการเขียนรายงานการประเมินตนเอง เป็นอันดับแรก

คำสำคัญ : ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of the study were to investigate problems and seek guidelines for solving problems in the internal quality assurance of Singburi Provincial Office of the Non-formal and Informal Education. There were 160 subjects participating in this study, consisting of educational institution administrators, teachers responsible for internal quality assurance, instructors, and educational personnel. The instruments used to collect data for this study were a rating-scale questionnaire and an interview form.

Findings of the study indicated that 1) the overall opinion toward problems in internal quality assurance

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

² ค.ด.(บริหารการศึกษา) อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

³ ป.ร.ด.(การบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ) อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

รับต้นฉบับ 28 พฤศจิกายน 2556 รับผิดชอบ 31 มีนาคม 2557

of Singburi Provincial Office of the Non-formal and Informal Education was found at the moderate level, and the three specific aspects of the problems in internal quality assurance of Singburi Provincial Office of the Non-formal and Informal Education were also at the moderate level, with the problem regarding self-assessment report found with the highest mean; 2) Regarding guidelines for solving problems of internal quality assurance of Singburi Provincial Office of the Non-formal and Informal Education, the committees of internal quality assurance should be first trained to have better knowledge and understanding of self-assessment reports.

Keywords : Internal Quality Assurance Performance

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ส่งผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา ครั้งใหญ่ของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) ซึ่งมี 2 เรื่องที่มีความสำคัญ กล่าวคือ 1) การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อให้การศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพของคนไทยให้เป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และ 2) การปฏิรูประบบการบริหารจัดการ ต้องปรับให้เป็นส่วนส่งเสริม สนับสนุน เพื่อให้ไม่เป็นการเหนี่ยวรั้งการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย กระบวนการเรียนรู้ การยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรสถานศึกษา ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน เทคโนโลยีการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา (วิจิตรศรีระอำ, 2552: 4) แต่การที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้นั้นย่อมต้องมีมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาของแต่ละสถานศึกษา ที่มีมาตรฐานเดียวกันเสียก่อนการมีคุณภาพการศึกษา คือการที่ผู้เรียนมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา อันเนื่องมาจากการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน ไม่ว่าจะจัดโดยรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือในสถาบันอื่นใด ได้กำหนดให้มีระบบนิเทศ เพื่อติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รวมถึงจัดตั้งองค์กร และกำหนดกลไกเพื่อรองรับการดำเนินงานเรื่องมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นเจตนารมณ์สำคัญของการปฏิรูปการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2545: 10)

ในส่วนของการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 20 ให้

สถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้สอดคล้องกับระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายนอก โดยได้รับความร่วมมือ ส่งเสริม และสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายและสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2552: 409)

ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ผลการประเมินของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 6 แห่ง ได้รับการรับรอง 5 แห่ง ไม่รับรอง 1 แห่ง โดยคณะกรรมการประเมินได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาเป็นภาพรวมไว้ดังนี้คือ 1) สถานศึกษาควรพัฒนางานเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน โดยเริ่มจากการให้ความรู้ ความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา 2) สถานศึกษาควรจัดทำระบบสารสนเทศที่ประกอบด้วยข้อมูลด้านบุคลากร ผู้เรียน หลักสูตร แผน/โครงการ/กิจกรรม และเครือข่ายชุมชน เพื่อให้สามารถบูรณาการข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้ครอบคลุม และ 3) ควรทำเครือข่ายด้านผู้สอนระหว่างสถานศึกษา หรือภายในสถานศึกษา เพื่อแก้ปัญหาครูขาดแคลนในรายวิชาหลัก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2556: 4-6:)

จากข้อเสนอแนะของผู้ประเมินดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองสิงห์บุรี มีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี ทั้ง 6 แห่งว่ามีปัญหาอะไรในกระบวนการดำเนินงานตามขั้นตอนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุงระบบประกันคุณภาพภายใน ตามข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายในกรอบสาม ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและมาตรฐานตามความมุ่งหมาย หลักการและแนวการจัดการ การศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2545 : 13)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี ตามขั้นตอนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ใน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการเตรียมการ ขั้นการดำเนินงาน และขั้นการรายงานผลการประเมินตนเอง ซึ่งประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา อื่นๆ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 6 แห่ง รวม 160 คน โดยศึกษาทั้งประชากร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากประชากรที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาอื่น รวม 160 คน โดยศึกษาทั้งประชากร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน

ครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน จำนวน 7 คน ครูผู้สอน จำนวน 48 คน และบุคลากรทางการศึกษาอื่น จำนวน 99 คน รวมทั้งสิ้น 160 คน

2. กลุ่มที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน และครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน จำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น 13 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท ได้แก่

1. แบบสอบถาม ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scales) ตามวิธีการของ Likert

2. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางในการแก้ปัญหการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี

การสร้างเครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถาม

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเกณฑ์มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อการประกันคุณภาพ

การศึกษา ของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตลอดจนมาตรฐาน คุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการของสำนักงานคณะกรรมการเลขาธิการสภาการศึกษา เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ ใน 3 ด้าน

2. สร้างแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยสอบถามระดับปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน 3 ด้าน

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content validity) ด้วย การหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงศ์ (Index of item objective congruence : IOC) และแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. จัดทำแบบสัมภาษณ์แนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน 3 ด้าน

การสัมภาษณ์

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ เกณฑ์มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตลอดจนมาตรฐาน คุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการของสำนักงานคณะกรรมการเลขาธิการสภาการศึกษา เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. สร้างแบบสัมภาษณ์แนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเตรียมการ 2) ด้านการดำเนินการ และ 3) ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา และแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยการนำส่งแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยประสานงานกับผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรีจำนวน 6 แห่ง เพื่อประสานงานการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและนัดวันสัมภาษณ์ โดยจะนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มประชากร และสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มประชากรและสัมภาษณ์กลุ่มประชากรในวันเดียวกัน

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองภายหลังการส่งแบบสอบถามไปแล้ว 1 สัปดาห์ได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 160 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100

4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ก่อนทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ใช้ค่าความถี่และร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี

3. ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาหาประกอบความเรียง สรุปประเด็นด้วยค่าความถี่ สำหรับแนวทางการแก้ปัญหการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. การตอบแบบสอบถามของประชากร ครบทุกคน
2. การสัมภาษณ์ประชากรให้ข้อมูลครบทุกคน
3. ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี พบว่าโดยภาพรวมมีปัญหายอยู่ใน

ระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 3 ด้านเช่นกัน แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง

4. แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี จากผลการศึกษาพบว่า ควรมีการแก้ไขปัญหาด้าน แต่ด้านที่ควรมีการแก้ไขปัญหาระดับต้นคือ ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการเขียนรายงานการประเมินตนเอง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวม และรายด้าน

ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพ	μ	σ	ระดับปัญหา
1. ด้านการเตรียมการ	2.91	0.55	ปานกลาง
2. ด้านการดำเนินงาน	3.05	0.64	ปานกลาง
3. ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง	3.08	0.60	ปานกลาง
รวม	3.01	0.60	ปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาอื่น มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แต่ขาดคู่มือในการปฏิบัติงาน และผู้บริหารขาดการนิเทศ กำกับ

ติดตามผลการปฏิบัติงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษารวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนฤพนธ์ นวลมั่งสอ (2546: บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการปฏิบัติงานตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธน ทองดี (2548: บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ที่พบว่า ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เช่นกันเมื่อพิจารณา ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี ในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการรายงานผลการประเมินตนเองทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำรายงานการประเมินตนเองอยู่บ้าง แต่ยังขาดทักษะในการวิเคราะห์ผลการประเมิน และการเขียนรายงานผลการประเมินตนเองตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา ที่สะท้อนให้เห็นว่าผลการประเมินได้มาจากการวิเคราะห์ผลผลิตจากการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษาในแต่ละกิจกรรมโครงการที่สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ อย่างชัดเจน หากการเขียนรายงานผลการประเมินตนเองมีข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์จะเป็นประโยชน์สำหรับรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) กำหนดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของระวีวรรณ กลิ่นหอม (2547 อ้างถึงใน จงคุณ อินทนะ, 2552: 73-74) ซึ่งศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครราชสีมา พบว่าโรงเรียนเอกชนบางส่วนยังจัดเอกสารต่าง ๆ ในการประเมินไม่ครบถ้วนและการรวบรวมหลักฐานการประกันคุณภาพการศึกษายังไม่เป็นระบบเพื่อขอรับการประเมิน

คุณภาพภายนอก และงานวิจัยของ สุจินดา แซ่เอ็ง (2548 อ้างถึงใน จงคุณ อินทนะ, 2552: 71-72) ซึ่งศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ ที่พบว่าปัญหาด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ได้แก่ การนำเสนอรายงานคุณภาพประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัดมีข้อมูลไม่ครบถ้วนตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ของสถานศึกษา

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวมพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเรียงลำดับพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 3 ด้าน แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง

2. แนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี โดยเรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับ พบว่าควรดำเนินการแก้ไขปัญหาดังนี้คือ อันดับที่ 1 ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการเขียนรายงานการประเมินตนเอง อันดับที่ 2 ควรอบรมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาคู่มือการให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความตระหนักแก่บุคลากรทุกคน และพาไปศึกษาดูงานสถานศึกษาที่มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เข้มแข็งทั้งระบบ เพื่อเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงในทุกระดับงาน และอันดับที่ 3 ควรอบรมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาคู่มือการให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะ ในการเขียนแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติงานประจำปี โครงการ และการประเมินแผนงาน/โครงการรวมทั้งแนวทางในการนำผลการประเมินไปพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยนี้ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสิงห์บุรี ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัด ควรวางแผนพัฒนาคู่มือการเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบครบถ้วนทั้ง 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. อบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการนำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไปใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติงาน อย่างมีประสิทธิภาพในทุกขั้นตอน

2. นำบุคลากรไปศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่มีระบบประกันคุณภาพเข้มแข็ง

3. จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานทุกภาระงานให้บุคลากรในสังกัดได้ศึกษาเป็นแนวทางการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จทางการศึกษาของผู้วิจัย ซึ่งสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาความอนุเคราะห์ และความช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.ชนินาฏ ณ สุนทร อาจารย์ที่ปรึกษา และ ดร.พิมพ์ประภา อมรกิจภิญญา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องของการศึกษาให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นรวมทั้งคุณอาจารย์ทุกท่าน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงอีกครั้ง ไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- จงคุณ อินทนะ. (2552). **ปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามผู้เรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธัน ทองดี. (2548). **สภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์. ครุศาสตรมหาบัณฑิต ลพบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

นฤป นวลมั่งสอ. (2546). **การศึกษาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการปฏิบัติงานตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์. ครุศาสตร์มหาบัณฑิต นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

วิจิตร ศรีสะอาด. (2552). **ปฏิรูปการศึกษารอบสอง การประเมินรอบสาม : ปรับแต่งหรือปรับรื้อระบบ. จุลสารประชาคมประกันคุณภาพการศึกษา 5 (8) , 4**

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545**. กรุงเทพฯ : พริกหวาน กราฟฟิค.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2545). **ข้อสรุปการประชุมสัมมนารวมพลังเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ครั้งที่ 4 : กรุงเทพฯ : แปลน พรินท์ติ้ง.**

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2556). **รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อการรับรองมาตรฐานการศึกษารอบสามการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย : กรุงเทพฯ : แปลน พรินท์ติ้ง.**

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2552,ก). **พระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551**. กรุงเทพฯ : รังสีการพิมพ์.

